

У СПОМЕН ДОСЛЕДНОСТИ МИОДРАГ РОГИЋ

9. фебруар – 10. март 2023.
Галерија РТС, Београд, Таковска 10

РТС

*„Мислићи на сличносћ, значи мислићи на лаж, а ргіогі.
Чула деформишу, а дух у сїввари формира”*

Жорж Брак

Откуд толико дуготрајног и болног устезања да јасан утисак о сликарству Миодрага Рогића преточим у реч?

Надам се, наднесен над обесхрабрујућом белином папира, да није само слабост моје уобразиље и вештине по среди, нити уобичајени страх од промашаја, од незграпности, од немоћи мисли да себе заодене у реч.

На хоризонту муцаве слутње израњају, чини ми се, пресудни разлози; узмицање пред храброшћу уметника да се не клони путева којима су ходали или, најпре, просецали, славни предходници; и потом слабовоља пред тешкоћама одгонетања и разобличавања површног и, дакако, погрешног утиска о „већ виђеном”.

Апсолвираном. Усвојеном. Канонизованом.

Схватам да се, покушавајући да пишем о Рогићевом сликарству, суочавам са узбудљивим сведочанством о храбрости и доследности, о уверењу да вечитост уметничке тајне почива како на иновацији – формалној, тематској, значењској, технолошкој, развојној, тако и на иманентним својствима и елементима слике.

Као што су у ћутању све речи, јер ни једна није изговорена (зато је ћутање најречитије), тако су у укоченим, здепастим, квазимонументалним Рогићевим облицима и људима, сви покрети. Људи као брда, предмети као фигуре, облици и масе, кроте и сажимају интеграл свих линија, свих покрета, свеколике могућности кретања.

Као што су у ћутању све речи, у белом су платну све слике. Ослобађајући своју слику из белине, тој слици слике света, уметник не додаје, и не поистовећује је са варљивим предлошком, већ одузима, сажима, сабија, своди, компримује.

МРТВА ПРИРОДА, 160×110 cm

МРТВА ПРИРОДА, 135×100 cm

Из безмерја белине, сликар-алхемичар, реконструише остатке темељне слике и поново их оркестрира у целину. Плаз чисте линије, садржајнице, обрубљује звук чисте боје. Њихово здружје одише метафизичком елементарношћу. У тој свевласти линије и боје, у потпуној плошности слике, која као да је грубо клесана, и у којој, наизглед, нема ваздуха за перспективу, она се јавља чудесно и јединствено.

Конвенционалну, занатску, подразумевајућу перспективу, уметник надомешта магијом испрекидане линије. Оперважујући чисту боју и секући се негде изван слике, две искидане линије убедљиво предочавају простор. Будући да сликара не занима манифестовање феномена ликовног умећа, већ суштина слике, константност, тежина, елементарно значење боје и линије, та је перспектива зачудна и енигматична. Плени најпре чедношћу, веселошћу и чистотом. Брижљивији поглед, потом, открива свеобухватну иронију којом исијава оваква перспектива; иронију над људском сујетом и човековом увереношћу у објективност чула, у досежност простора и времена.

Утисак комичности и крхкости људске сујете, неизбежан је и независан чин и од уметникове намере. Трагање за темељним и елементарним, дакле и вечитим принципима на којима је заснована слика, сучељено са свакодневним животом, ма колико блиским и пријатним, нужно резултира иронијом.

Перспектива је, дакле, израз човекове хуле перспективе, јалових хтења, узалудних напора и немоћи да се позабави суштаственим.

У лакоћи дочаравања такве атмосфере, зрачак шеретске чедности наговештава озбиљну етичку и уметничку дистанцу према свету и према свему унутар и око себе, што није промишљано и прооцењано. Сва је та аура слике, упркос томе, проткана симпатијом и саучесништвом, а не надмоћном уздржаномшћу и цинизмом.

Утисак о сажимању, зауздавању, тезаурисању простора, времена и кретања, појачавају театарални људски ликови.

МРТВА ПРИРОДА, 80×65 cm

Монохромни, масивни и претенциозни, они зјапе празном самосвешћу и охолошћу покадшто. Па ипак, иако тако непомерни и тешки, механичком самодовољношћу и самозадовољном тупошћу, наговештавају бивши или будући покрет. Налик су картонским акробатама, играчкама немаштине, који висе о концу затегнутом између две дашчице. Лаким притиском на крајеве дашчица обрћу се, скачу и трзају, зауздани концем.

И, ето, новог противречја: слутњу поигравања и жестоког кретања, оличава човек-брдо или човек-стена.

Линија сведржитељка, она која леди и оживљава која је истовремено и сев идеје о сопственој ограничениости, придаје Рогићевој слици звук, значење и поруку о претенциозности човековој, његовом нарцизму и шупљој самоуверености. Та тмурна порука проткана је, срећом по особеност Рогићевог сликарства, разумевањем за човекове слабости-за своје сопствене, најпосле и љубављу према животу и свету око себе. У томе, може бити, лежи кључни парадокс: иронија над пропадљивошћу и крхкошћу тежњи и идеала и симпатија и доброхотно разумевање неминовности бега од спознаје сопственог ништавила.

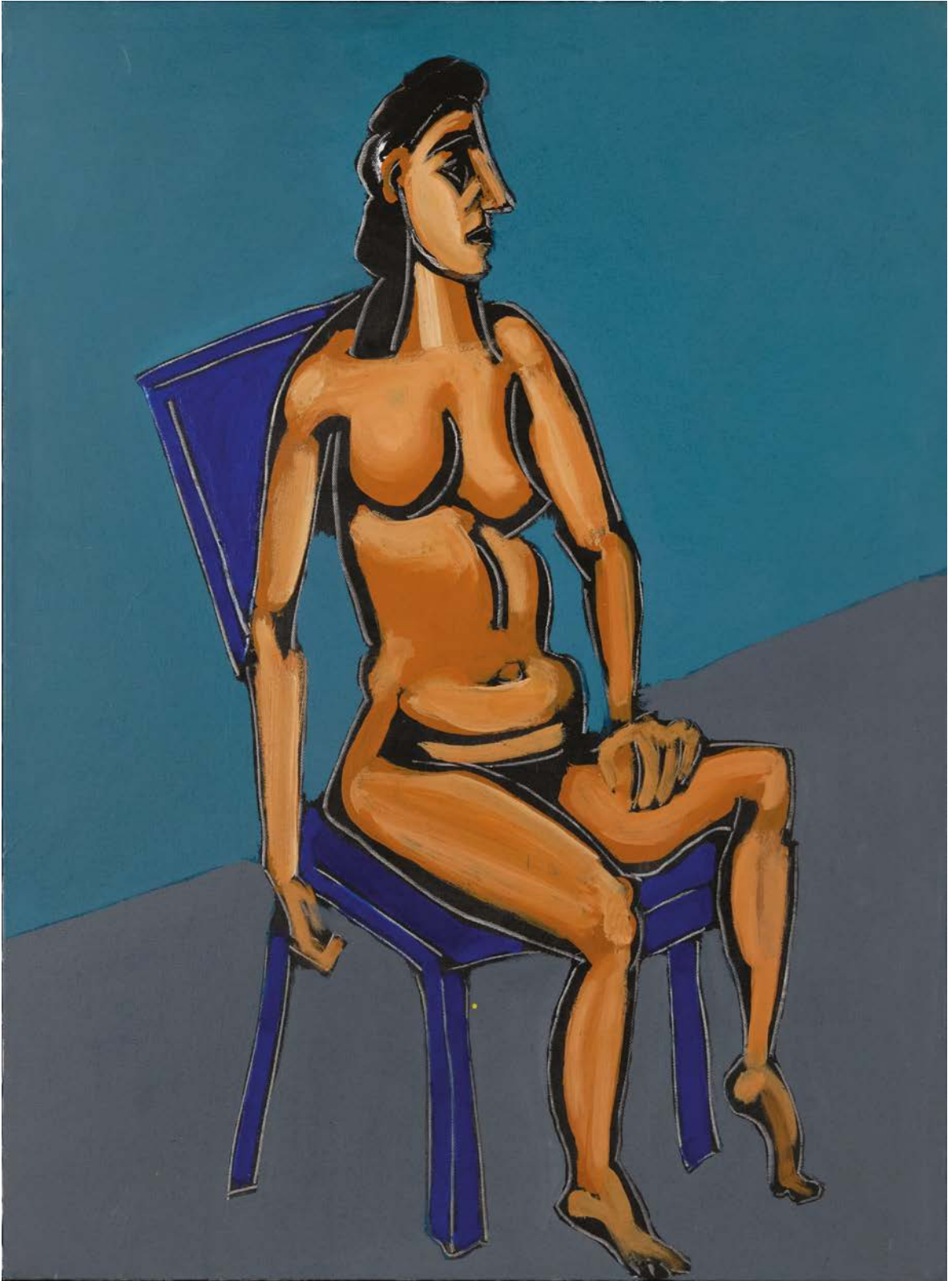
Низу противречја – иронија а љубав, статично а кинетично, перспектива линијом – додајмо и слеће: Рогић је сликар потпуне особености, а површна наводљивост тече ка великим узорима.

Проничем, може бити одвећ слободно, да се Мајстор често, с намером заогртао холограмом огртача класика... не би ли проверио себе... или... можда... посматраче својих слика.

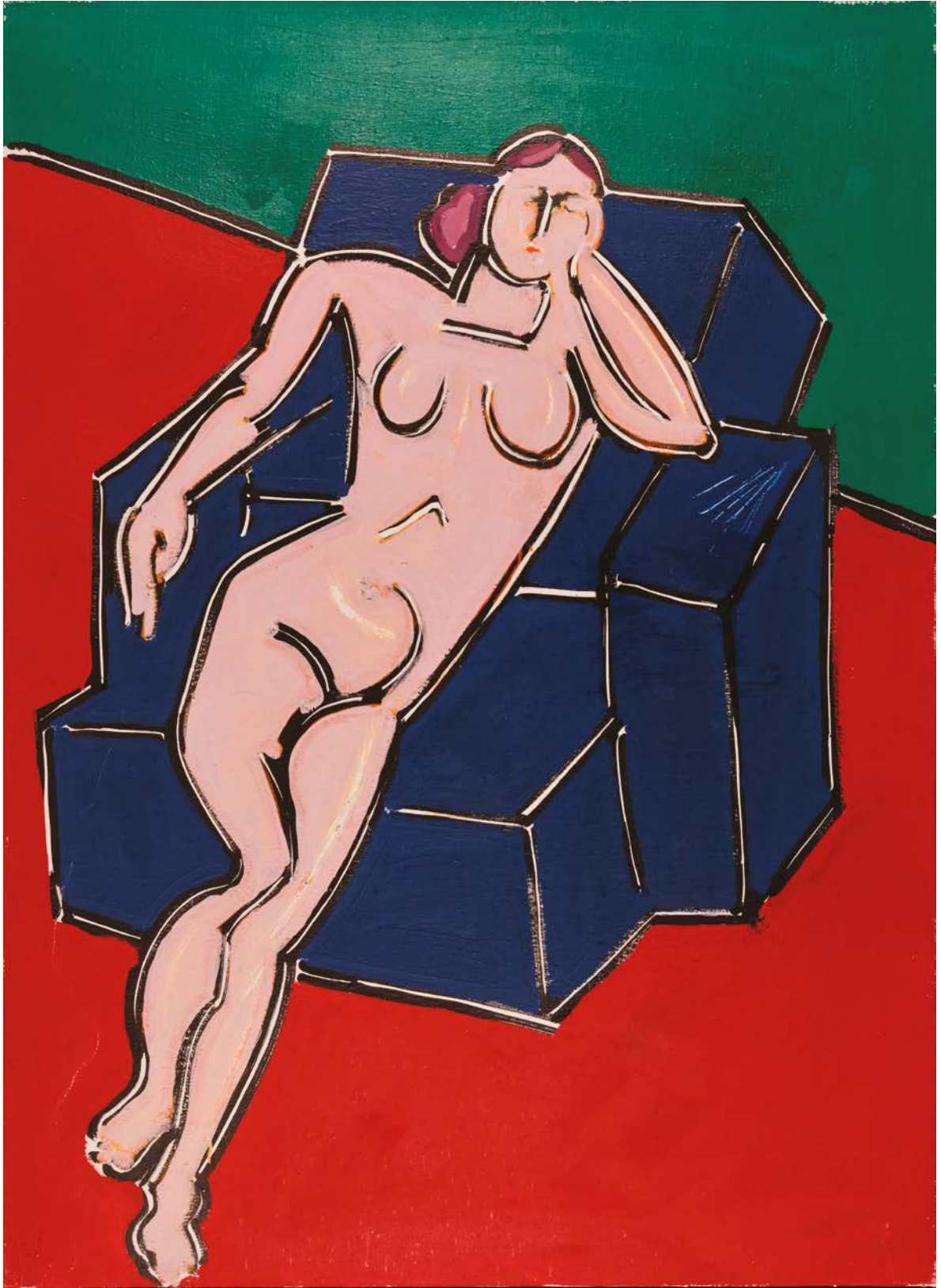
Никола Мирков

МРТВА ПРИРОДА, 100×73 cm

AKT, 80×60 cm

AKT, 144×105 cm

НЕНАДОВ АКТ, 81×61 cm

ПОРТРЕТ, 90×70 cm

ПОРТРЕТ, 65×50 cm

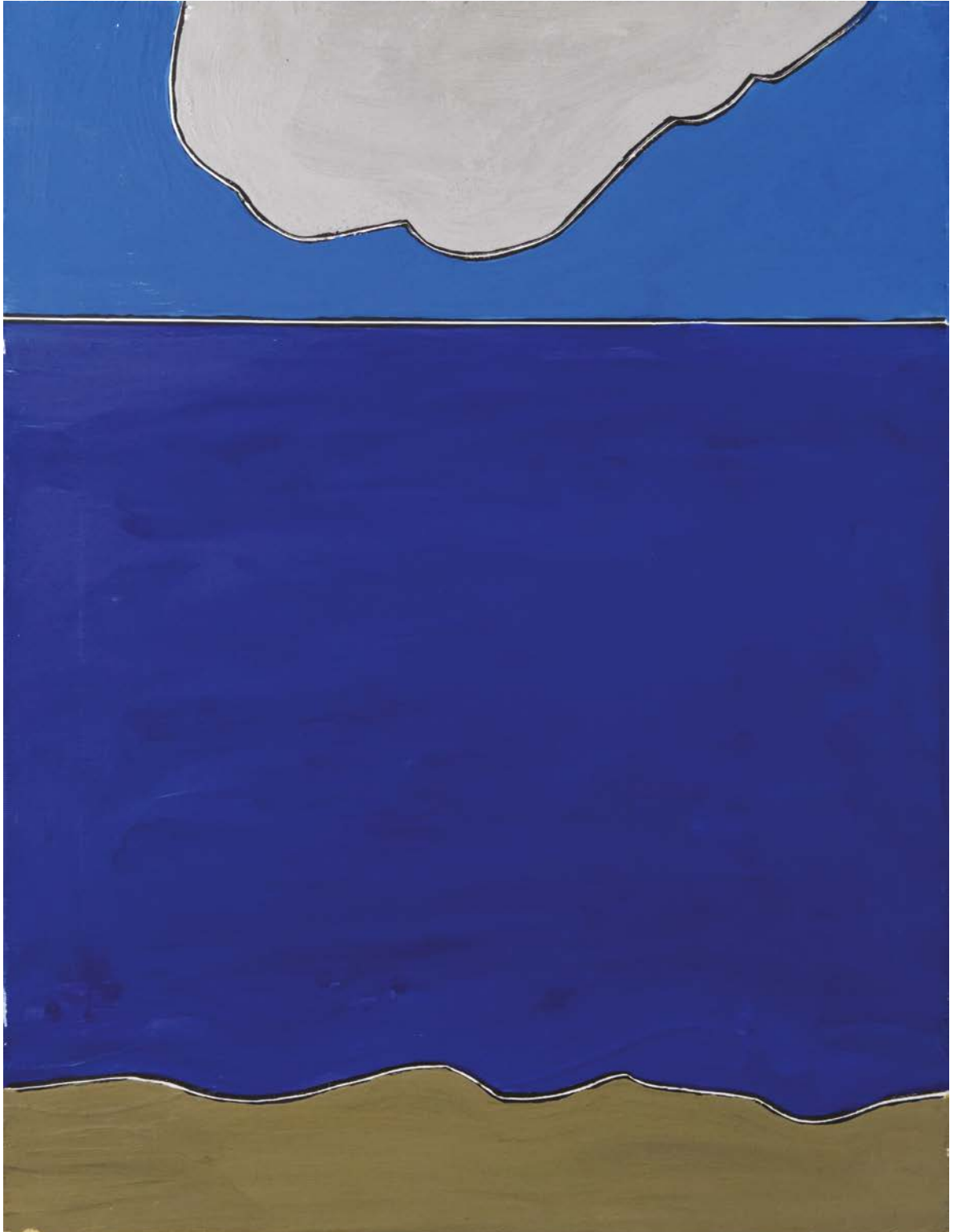
ΠΟΡΤΡΕΤ, 65×50 cm

ПОРТРЕТ, 160×100 cm

ПОРТРЕТ, 180×105 cm

ПЕЈЗАЖ, 65×50 cm

У отвореном простору, на заклоњеним хоризонтима боначе изван зоне ветрова, под утицајем зефира (то је Рогићев најдражи ветар) јавља се такође рефракција светлости, а тај феномен Рогић осећа чак и у простору своје собе, јер слика није само стварност.

Она је мисаона пројекција стварности. И сама природа са веома кратког одстојања узима привид варке. Захваљујући овим законима оптике и Рогићеве свести и сазнању о тим феноменима, његове изразито фигуративне слике постају истовремено и предели.

Пеђа Милосављевић

Одавно сам схватио да бити анониман не значи и бити подређен. Сваки излазак из анонимности подразумева и одређени уступак критици, трговцу, идеологији...

Волим да будем ослобођен сваке обавезе. Једино потпуно слободан могу да стварам. На крају ја уопште и не верујем у могућност афирмације како се она данас схвата. Савременици једноставно нису у могућности да доносе суд о себи.

Историја уметности је богата примерима лоше процене савременика.

Миодраг Ројић

Чини ми се да је мало тога чему сам несвесно тежио.

Сасвим рационално тежим да афирмишем одређени садржај, линију, светлост, боју, облик испред платна. Отуда можда мој афинитет према белој линији, што је можда у односу на европску сликарску традицију један антиподни афинитет. Афинитет према белој позадини је такође нешто супротно нашем сликарском наслеђу. Слично је и са светлошћу која долази из слике уместо да на њу пада однекуд.

Мислим да је Пикасо најинвентивнији сликар свих времена који није открио ништа ново. Шта заправо значи ново у сликарству, шта је ново у распону од Алтамаре до данас? Човек настоји да се максимално изрази, да у свом делу, животу, пројектује оно што је његов сопствени садржај. При том што је већи проценат тог садржаја толико је и више тога што је ново. Према томе тежити према некој унапред задатој модерности мислим да није могуће.

Миодраг Ројић

Кад сам повезао све те формативне чиненице као што је та бела линија, светло плава, бела позадина, облик тако да је најтамније оно што је најиспученије (дакле опет једна инверзија) утврдио сам окосницу свог сликарског мишљења. Испоставило се да је то и наличје једног традиционалног схватања светла и облика.

А да је то један паралелан свет који постоји сасвим равноправно са оним који називамо традиционалним. На једном сам ухватио себе како седим у Белом граду код Касине где сам имао као на длану те светлосне ситуације. Тамо је та бела светлост просто куљала и купала и натапала све око тих фигура које сам посматрао.

Одувек сам имао аверзију према новотаријама у уметности.

Нисам био склон да се опредељујем према покретима и програмима.

Мислим да су многи сматрали да сам без осећаја за „модерни поглед на уметност“. Ипак, данас кад гледам уназад и на све оно што сам покушавао да урадим мислим да нисам грешио.

Настојао сам да не схватим слику као сандук у који се све може натрапати. Настојао сам да сав тај материјал слике држим у равни платна, па чак и испред те равни. Можда то не треба схватити буквално, али ја тешко могу своје слике да замислим у дубини и иза платна. Своје слике осећам као да су оне испред тог платна.*

Миодраг Ројић

* Сви цитати су из књиге *Миодраг Ројић – монографија*, издавач: УЛУС, аутор: Живојин Турински

МИОДРАГ РОГИЋ (1932–2022)

Рођен у Београду. Завршио Академију ликовних уметности у Београду. Излагао је графичке цртеже и слике на бројним колективним изложбама у Југославији као и на 15 самосталних изложби у Београду. Добитник је награда за графику и сликарство Октобарског салона, Октобарске награде града Београда и Великог печата Галерије графички колектив.

(Миодраг Ројић – монографија, издавач: УЛУС, аутор: Живојин Турински)

ИЗДАВАЧ ЈМУ Радио-телевизија Србије • **ЗА ИЗДАВАЧА** Драган Бујошевић, генерални директор РТС; Бранислав Кланшчек, председник Управног одбора РТС • **САВЕТ РТС ЗА ЛИКОВНО СТВАРАЛАШТВО** Никола Мирков (председник), Зорица Шујица (потпредседник), Славица Стефановић (помоћник председника), Никола Кусовац, Ђорђе Кадиевић, Чедомир Васић, Александра Јелисавац, Софија Љубичић, Драгана Ковачић • **АУТОР ИЗЛОЖБЕ И ТЕКСТА** Никола Мирков • **ПРИПРЕМА ИЗЛОЖБЕ** Ивица Видановић • **РУКОВОДИЛАЦ СЛУЖБЕ БАШТИНА И КУЛТУРНА ПРОДУКЦИЈА РТС** Александра Јелисавац • **ОДГОВОРНИ УРЕДНИК ГАЛЕРИЈЕ РТС** Петар Ђиновић • **УРЕДНИК** Ана-Марија Симоновић • **ГРАФИЧКО ОБЛИКОВАЊЕ** Предраг М. Поповић • **ШТАМПА** Штампарија РТС • **ТИРАЖ** 500 примерака • Београд, фебруар 2023.

НА НАСЛОВНОЈ СТРАНИ **АКТ**, 146×100 cm

PTC 13

@galerijarts

bastinarts

rts.rs